

перемежається висловленням оповідача. Тексти викладені трьома мовами – латиною, французькою та італійською.

Інтонаційна база твору також побудована поєднанням різних семантичних знаків. В «Реквіємі» зіставляються мотиви старовинних гімнів Діві Марії XIV ст. з «Червоної книги монастиря Монсеррат» зі спектральними техніками музичного письма XX-XXI ст. Головний мотив твору, згідно зі словами композитора, «базується на трьох безперервних низхідних тонах. Зазвичай тема Воскресіння виражається навпаки, висхідним рухом, але я обрав саме низхідний – він символізує, що Бог приходить забрати нас, а не ми самі піднімаємося на небо» [4]. Відомий каталонський гамбист та спеціаліст старовинної музики Жорді Саваль називає стиль Реквієму «Новим Ренесансом в музиці» [3].

Отже, Бернат Віванкос – сучасний митець, композиторське мислення якого ґрунтується на взаємодії жанрів християнської культури та хорового письма Новітнього часу. Дослідження творчості композитора є апіорі актуальним для музичної науки, оскільки творчий доробок митця складає сучасний пласт світового хорового виконавства.

Список використаних джерел

1. Александрова О. Духовно-семантичний підхід до вивчення музичного твору. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти* : зб. наук. ст. / ХНУМ імені І. П. Котляревського. Харків, 2018. Вип. 49. С. 4-18.
2. Вербицька-Шокот І. В. Жанр реквієму в хоровій творчості українських композиторів порубіжжя тисячоліть : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Харків, 2007. 18 с.
3. Персональний сайт Б. Віванкоса. URL: <https://bernativancos.com/> (дата звернення: 10.10.2022 р.)
4. Escolania de Montserrat. URL: <http://www.escolania.cat/> (дата звернення: 6.10.2022 р.)

Анастасія Малишко

ХОРОВА ТВОРЧИСТЬ НЕНСІ ТЕЛЬФЕР: ВИКОНАВСЬКИЙ АСПЕКТ

Хорові твори Ненсі Тельфер вирізняються жанровим різноманіттям і особливими стильовими рисами. У творчому доробку композиторки є твори різноманітних жанрів. Наведемо найвідоміші хори Н. Тельфер : «The Blue Eye of

God» для жіночого або дитячого триголосного хору (SSA), а cappella (1987); «Butterfly» для жіночого або дитячого триголосного хору (SSA), а cappella; «Magnificat» для триголосного жіночого або дитячого хору (SSA), а cappella; «Missa Brevis» для триголосного жіночого або дитячого хору (SSA), а cappella, (1985); «Requiem Aeternam» для жіночого чотириголосного хору (SSAA), фортепіано та перкусії, , (1987); «De Profundis» для восьмиголосного мішаного хору (SSAATTBB) а cappella, (2001); «Missa Brevis» для мішаного хору (SATB), а cappella (1993).

Розглянемо кілька творів Н. Тельфер, у виконанні різних хорових колективів, для характеристики індивідуального стилю композиторки та розуміння виконавських особливостей у її творах.

Хоровий твір «Bay Dooka» виконує португальський дитячий хор.

«Bay Dooka» – з англійської прямо перекладається як «залив Дука», проте це можливо перекласти «Стрибок з бухти» (мова телугу).

Телугу, - дравідійська мова, поширена на півдні півострова Індостан, офіційна мова індійських штатів Андхра-Прадешу і Телангани. Також мовою розмовляють у сусідніх штатах Індії, Шрі-Ланці, країнах Африки, Близького Сходу і Океанії.

Композиторка відтворює ігрове дійство, своєрідний музичний театр. Хор поділений на 2 частини, як два «табори» (форма канону).

За допомогою стрибків, плескання в долоні, плескання по колінах, гупання ногами, підняття рук вибудовується внутрішньо-дольова пульсація. Через чітку ритмічну організацію можна сказати, що твір може мати сакральний підтекст, інтонації, нагадують замовляння. Використовується ударний інструмент (або конги, або інший різновид барабану).

В основі твору закладено елементи театралізації: мовленнєві інтонації, вигуки, звукозображальні ефекти (шикання, звуки, нагадують «завивання», замовляння).

Твір має гнучке фразування, є і динамічний розвиток, і статичне, навіть монотонне «бурмотіння». Дикційні складності даного твору полягають у незручних поєднаннях слів, голосних та приголосних у тексті. Але завдяки переважно підкресленому штриху (*non legato*) співакам легше промовляти текст зрозуміло та чітко.

Темп твору рухливий, через це елементи сценічної дії становлять ритмічну та просторову складність для хористів. Підкреслена перша доля кожного такту ударом барабану створює ефект баттуту – це допомагає організувати виконання хору без диригента на сцені.

Тембри співаків не повинні мати єдине формування звуку, саме цим Н. Тельфер підкреслює речитативність побутової мови. Проте інтонування закріпленої мелодики обов'язкова складова творчого задуму композиторки.

На мою думку, у цьому творі Н. Тельфер показує неоромантичний підхід до форми і тембру. Композиторка творчо застосовує композиційні прийоми, колористичні засоби, що є також характерним для імпресіонізму та неофольклорним витокам.

Твір «**We'll Sail Away**» написаний для жіночого хору з супроводом фортепіано⁶.

Назва твору перекладається з англійської – «Ми відпливемо». Музика та слова написані Н. Тельфер до Міжнародного молодіжного хорового фестивалю у 2011 році в Сінгапурі.

Твір зображує подорож, мандрівку на уявному човні, залишаючи турботи про світ у дивовижних водах, хвилях, небі, зірках та вітрах. Характер – радісний, життєствердний.

Композиторка використовує звукозображальні ефекти – вітер, шум моря, щоб слухач поринув у атмосферу твору і відчув усі переживання «мандрівника».

⁶ Ми аналізуємо перекладення для мішаного хору.

Форма твору 3 частинна. 1 та 3 розділи – світлі мажорні, середній – мінорний, контрастує ніби тінь від сонця.

Н. Тельфер рельєфно вибудувала вокальні лінії у зручній теситурі для хорових партій.

Стиль даного твору близький до неоромантизму (музичні засоби) та неокласицизму (за формою твору).

Звернемось до виконавських особливостей. Хор «We'll Sail Away» потребує кантиленного звуковедення. Штрих *legato*, що передбачає використання ланцюжкового дихання. Гнучке хвилеподібне фразування, контрастні динамічні відтінки крайніх та середньої частин.

Дикційні складності даного твору полягають у точному трактуванні авторської прози, артикуляція голосового апарату активна, але без форсування. Завдяки правильному близькому формуванню голосних, виконавців не уде перекривати супровід фортепіано.

Темп твору, що підпорядкований літературній основі, рухливий. Піднесений характер додає рішучості руху голосів.

Тембральний ансамбль є однією з головних складових звучності. Співакам потрібно співати у єдиній манері звукоутворення для досягнення монолітності звучання, особливо в гомофонно-гармонічній фактурі.

Отже, можемо зробити висновок, що Н. Тельфер майстерно використовує елементи хорової звучності.

У «Requiem aeternam» Н. Тельфер пропагує ідеї мистецької течії мінімалізм. Духовний або сакральний мінімалізм, англійською «*holy minimalism*», використовується для узагальнення музичних творів композиторів ХХ століття в західній класичній музиці. Головними особливостями композицій є мінімалістична естетика та чітке релігійне або містичне наповнення. Звукозображальність є однією з важливих складових сучасної канадської музики, відображення природи та самотньої сили канадського регіону.

Характерними рисами «Requiem aeternam» Н. Тельфер є: 1) Репетитивна техніка, використання ритмо-інтонаційних патернів; 2) Акцент на донесенні вербального тексту; 3) Часті кварто-квінтові відхилення, модально-гармонічні поспівки. При роботі над цим твором необхідно враховувати вищеназвані риси.

Зазначимо основні моменти хорових творів Н. Тельфер, які є важливими для диригентів щодо інтерпретації її музики. На відміну від класичної та романтичної музики з чіткістю форми, фактури та темпів – основного чинника у виконанні – у хорових творах композиторки неможливо оперувати поняттям чіткість. Її творчість надає чималий простір для роздумів та ставить більш складні завдання диригента хору. Нюанси у Тельфер різноманітні та мінливі, як і темпові зміни. Це спричиняє необхідність зовсім іншого звукоутворення у хорі, що є окремою темою для роздумів. В області хорового колориту композиторка зробила найбільший переворот. Новаторське використання тембрів хору та їх співвідношень ставить перед диригентами багато проблем. Перед диригентом стоять проблеми ритмічної організації хорової музики Н. Тельфер. Розглянемо завдання диригента у хорових творах Н. Тельфер. Перше та головне з них — співвідношення музики та слова. Нове і складне у її творах – переважна роль тексту. Композиторка відсуває у хоровій партії власне музичний елемент на другий план і зводить вокальну інтонацію до речитативно-декламаційної. Виходячи з вищесказаного, проблемою для диригента хору є вибудовування балансу пластів хорової партитури. Диригенту хору необхідно точно слідувати динамічним вказівкам композитора. Різноманітна палітра динамічних віддінків від *pp* до *ff* вимагає від артистів хору особливого звуковедіння, використання усіх видів атаки звуку (м'якої, придихальної, іноді твердої). Найважливішою проблемою для диригента є темпорит хорової партитури, тобто співвідношення форми і темпу. Тільки від диригента залежить, чи буде побудова драматургії твору затягнутою або метушливою, або органічною та виправданою.

Список використаних джерел

1. Nancy Telfer. The Canadian Encyclopedia : веб-сайт. URL: <https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/nancy-telfer-emc> (дата звернення: 11.04.2022).
2. Bay Dooka – Nancy Telfer(1950). Виконавець : Coral Curumim. Диригент : Джойс Міріам Тодескіні (Joyce Miriam Todeschini). *You Tube* : веб-сайт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=OM0xBH2ZWUU> (дата звернення: 01.05.2021).
3. We'll Sail Away by Nancy Telfer. Виконавець : Vox Choirs Toronto. Диригент :Тохіріх Веждані (Tahirih Vejdani). *You Tube* : веб-сайт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Qvn0P4M15b0&feature=youtu.be> (дата звернення: 01.05.2021).

Софія Мигаль

ХОРОВА ТВОРЧІСТЬ П'ЯНЧАКА ЯК ФЕНОМЕН «НОВОЇ ПРОСТОТИ»

Постать Пьотра Янчака – всесвітньо-визнаного композитора, керівника трьох хорових колективів – лауреатів чисельних конкурсів та фестивалів, викладача, піаніста є надзвичайно вагомою для музичного життя Польщі.

Пьотр Янчак (1972, Накло-над-Нотецем) – польський композитор, диригент, піаніст. Любов до хорового мистецтва була закладена ще в дитинстві митця, коли він вступив до музичної школи ім.Ф.Шопена в Пілі, після закінчення якої мав змогу займатися в класі хорового диригування та музичної освіти професора Януша Станецького у Музичній академії імені Ф. Нововейського у Бидгощі. Прагнення до професійного вдосконалення призвело до навчання і закінчення відділення акомпанементу на інструментальному факультеті та аспірантури хормейстерського навчання в Центрі анімації у Варшаві. Під час навчання в академії, спостерігаючи за працею Я. Станецького з камерним хором, П. Янчак остаточно визначився із творчими пріоритетами. У 2009 році він здобув ступінь доктора музичного мистецтва за спеціальністю диригування. 2016 року отримав ступінь доктора габлітат (вищого наукового ступеня у Польщі, який відповідає українському науковому ступеню доктора наук). На сьогодні митець викладає на кафедрі джазового диригування та музичної освіти Академії музики імені Ф. Нововейського в Бидгощі.